

#W sprawie napaści na poetówTu w druku pochodzący od autora przypis następującej treści: „Oświadczenie niniejsze posłałem dn. 27 kwietnia br. do redakcji «Pionu». Wobec tego, że «Pion» właśnie w tym czasie przestał wychodzić i jak się zdaje, w najbliższych tygodniach nie będzie wznowiony, przekazuję je do redakcji «Wiadomości Literackich»”.

Do redaktora „Wiadomości Literackich”

W nr. 14-15 „Jutra Pracy” ukazał się artykuł Jerzego Pietrkiewicza pt. Dywersja polityczna i kulturalna, przekraczający najdalej posunięte granice swobody pisarskiej, co zmusza mnie moralnie do protestu przeciw nieposkromionym napaściom autoraList protestacyjny ogłosił też Stanisław Ryszard Dobrowski („Sygnały” 1939, nr 66).. W słowach pozbawionych wszelkiego umiarkowania potępia on kilku pisarzy, żąda konfiskaty wszystkich ich książek i wyrokuje, że jako „najohydniejsi dywersanci i łotrzy” zasłużyli na szubienicę. Słowo to podkreślił p. Pietrkiewicz dwa razy rozstrzelonym drukiem, jakby chciał upewnić czytelnika, że nie mylą go oczy, przywykłe w naszych czasach do wielu szaleństw publicznych, ale tym razem istotnie zdumione niewiarygodnym wezwaniemW artykule Pietrkiewicza czytamy m.in.: „My młodzi, gotowi walczyć za Polskę i o Polskę wielką rzeczywiście do ostatniej krwi, domagamy się oczyszczenia naszego życia narodowego z takich wyziewów, jakie fabrykują ludzie spod znaku «Wiadomości Literackich». [...] Nie ma złudzeń, wiadomo, z kim mamy do czynienia. Za takie wiersze odbiera się obywatelstwo polskie. Do Berezki wsadzano młodzież narodową. Nie wsadzano natomiast najohydniejszych dywersantów, łotrów zasługujących na szubienicę (wyraźnie: szubienicę): Tuwima, Słonimskiego, Wittlina i cały legion pacyfistów od Sterna do Wata aż do Alberti. [...] Tego dłużej tolerować nie można. Musimy wiedzieć, kogo gościmy wspaniałomyślnie w naszym państwie. I to przez tyle lat”.. Z artykułu dowiadujemy się, że na kaźń zasłużyli wspomniani w nim poeci z powodu wierszy pacyfistycznych.

Utwory te cytowane w artykule są mi ideowo obce, co uważam za stosowne tu zaznaczyć. Tym silniej jednak protestuję przeciw wystąpieniu p. Pietrkiewicza.

Poezje, o których mowa, pochodzą sprzed dziesięciu, piętnastu i dwudziestu latZ tym stwierdzeniem Wierzyńskiego koresponduje fragment Kroniki tygodniowej („Wiadomości Literackie” 1939, nr 9 (801) z 26 lutego), w którym Antoni Słonimski komentował tę samą metodę zastosowaną przez Pietrkiewicza w innym artykule, Pacyfistyczna mafia (podp. pseud.: Eugenia Zdebska, „Polska Zbrojna” 1939, nr 30): „Zacytowano tam trzy moje wiersze, przemilczając perfidnie, że były one pisane kilkanaście lat temu. Wszystkie trzy cytaty mówią o wielkiej wojnie europejskiej, o wojnie dla zdobycia rynków i surowców, o wojnie, która wstrząsnęła sumieniami całej literatury świata cywilizowanego”, dalej zaś poeta wskazuje miejsca „najzwyczajniej sfalszowane” i niewłaściwą interpretację jego utworów.. Powstały one jako echo wielkiej wojny, przy czym ani jeden wiersz nie ma związku ze sprawami polskimi. Autorowie ich, podobnie jak wielu innych pisarzy polskich, potępiali wojnę w głębokim, szczerym przekonaniu, że służą w ten sposób dobru ludzkiemu. Myślało tak nie trzech czy sześciu poetów wysyłanych przez p. Pietrkiewicza na śmierć, lecz trzy czwarte mieszkańców kuli ziemskiej. „Rozbrojenie moralne” było także hasłem polskiej polityki zagranicznej, nad którą czuwał, dodajmy jeszcze, twórca wojska polskiego, otaczany czcią i uwielbieniem przez koła bliskie wielu poetom atakowanym przez p. Pietrkiewicza.

Wszyscy uczestnicy wojny znają groźbę tego zła nieuniknionego, a uczucia rozbudzone przez nią w poetach można kojarzyć z czym kto chce, lecz nie z dywersją i łotrstwem.

Niedalecy od nowej próby wojennej zdobyliśmy się w Polsce w s z y s c yW druku pogrubioną (wyłuszczone) czcionką. na jednolitą postawę wobec trudnej przyszłości. Jest to nasza duma i, co ważniejsze, siła, której nigdy nie będzie za wiele. Czy wystąpienie p. Pietrkiewicza przyczyni się do wzmocnienia tej siły, pozostawiam do rozstrzygnięcia jego obywatelskiemu sumieniu.

Kazimierz Wierzyński